

Polacy o kwestiach związanych z obronnością

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

SPIS TREŚCI

Doświadczenia Polaków przydatne w przypadku wojny lub innej sytuacji powszechnego zagrożenia	1
Zainteresowanie przygotowaniem do działania na rzecz ochrony ludności cywilnej w przypadku powszechnego zagrożenia	4
Ocena wyposażenia polskiej armii	6
Postrzeganie pewności Sojuszu Północnoatlantyckiego	9

Po ponad rocznych zmaganiach Ukrainy z rosyjską zbrojną agresją w kwietniowym badaniu¹ po raz kolejny powróciliśmy do problematyki dotyczącej obrony naszego kraju i ochrony ludności w przypadku ewentualnej wojny lub wystąpienia innych powszechnych zagrożeń dla ludności.

DOŚWIADCZENIA POLAKÓW PRZYDATNE W PRZYPADKU WOJNY LUB INNEJ SYTUACJI POWSZECHNEGO ZAGROŻENIA

Obecnie niespełna jedna piąta (19%) dorosłych Polaków deklaruje, że odbywali służbę wojskową, a tylko minimalnie więcej (21%), że uczestniczyli w przeszkoleniu wojskowym (zob. rysunek 1). Łącznie osoby mające doświadczenie ze służby wojskowej bądź przeszkolenia wojskowego stanowią obecnie 26% ogółu dorosłych Polaków. Odsetek ten utrzymuje się na zbliżonym poziomie od 2014 roku (zob. rysunek 2). Warto przypomnieć, iż w roku 1999 takie doświadczenia miało blisko dwie piąte (39%) respondentów. Zaniechanie powszechnych powołań do pełnienia zasadniczej służby wojskowej i uzawodowienie armii spowodowało obserwowane w badaniach systematyczne zmniejszanie się odsetka dorosłych Polaków mających doświadczenie w zakresie służby wojskowej bądź przeszkolenia wojskowego. Zahamowanie trendu spadkowego możemy wiązać z powołaniem Wojsk Obrony Terytorialnej.

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (396) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

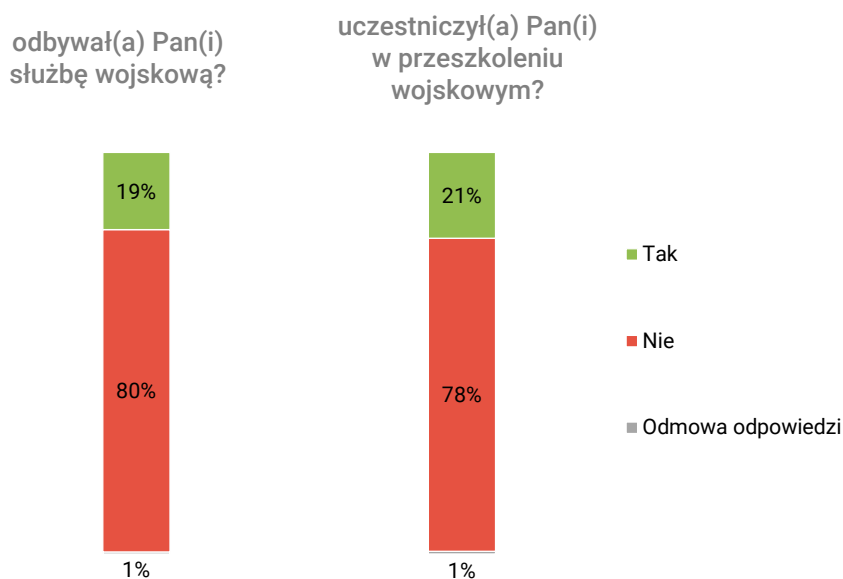
Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

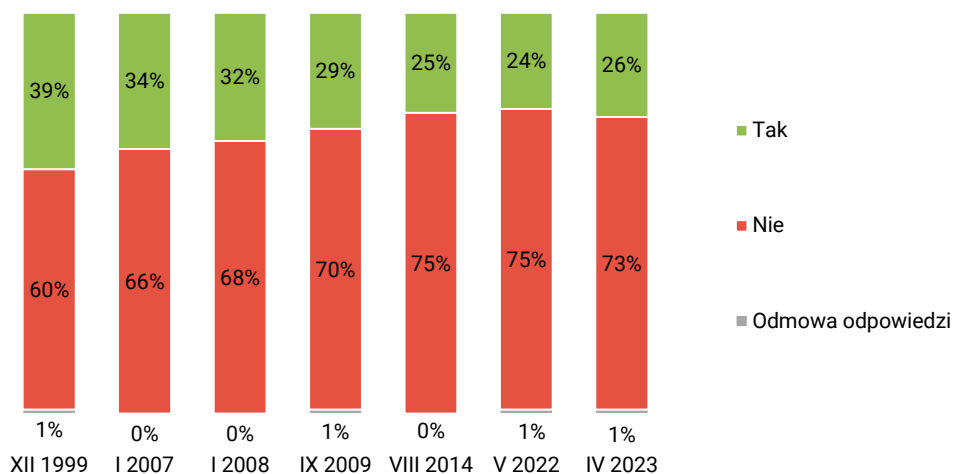
We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 11 do 20 kwietnia 2023 roku na próbie liczącej 1081 osób (w tym: 56,9% metodą CAPI, 24,0% – CATI i 19,1% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcje wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

RYS. 1. Czy kiedykolwiek:

RYS. 2. Czy kiedykolwiek odbył(a) lub odbywa Pan(i) obecnie przeszkolenie wojskowe, służbę wojskową?

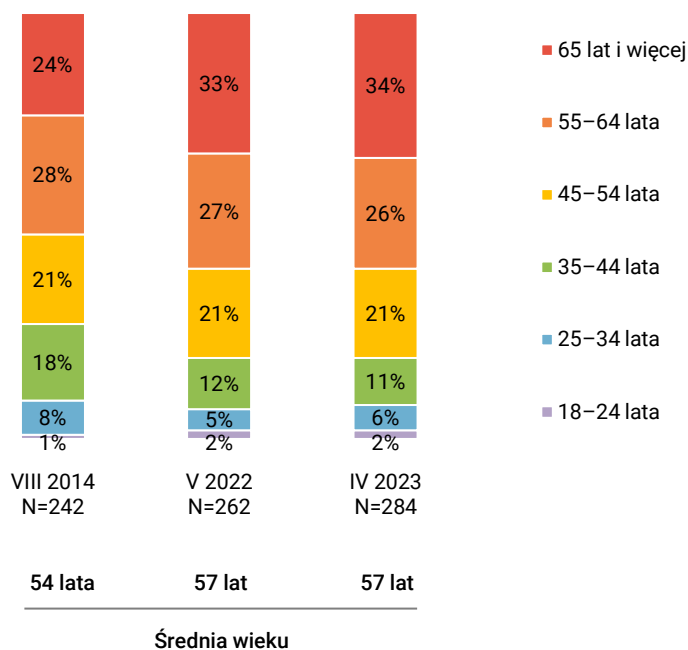

Deklaracje badanych dotyczące doświadczeń w tym zakresie wyraźnie wiążą się z płcią i wiekiem. Służbę wojskową odbywało 39% mężczyzn i 2% kobiet (zob. tabelę aneksową 1). W przypadku uczestnictwa w przeszkoleniu wojskowym dysproporcje pomiędzy płciami są nieco mniejsze – doświadczenia takie deklarują 36% mężczyzn i 8% kobiet (zob. tabelę aneksową 2).

Biorąc pod uwagę wiek ankietowanych można zauważyć, iż na tle młodszych badanych znacznie częściej takimi doświadczeniami mogą pochwalić się osoby z grupy wiekowej 45+ (zob. tabele aneksowe 1 i 2). Najrzadziej deklarują je natomiast respondenci z grupy wiekowej 18–24 lata (4% z nich odbywało służbę wojskową, a 5% uczestniczyło w przeszkoleniu wojskowym). Związek deklaracji dotyczących odbycia służby wojskowej lub przeszkolenia wojskowego z wiekiem badanych jest wyraźnie widoczny, gdy przeanalizujemy strukturę wieku w grupie osób deklarujących takie doświadczenia. Bezpośrednim efektem odejścia od powszechnych powołań do pełnienia zasadniczej służby wojskowej i uzawodowienia armii jest fakt, że ponad cztery piąte (81%) respondentów, którzy zadeklarowali, że odbywali przeszkolenie wojskowe lub służbę wojskową, to osoby w wieku 45+, trzy piąte (60%) ma co najmniej 55 lat, jedna trzecia (34%) to osoby w wieku 65+, a tylko 8% nie ma jeszcze ukończonych 35 lat (zob. rysunek 3). Średnia wieku osób, które deklarują, że odbyły lub odbywają przeszkolenie wojskowe czy służbę wojskową, jest znacząco wyższa² od średniej wieku osób niemających takich doświadczeń i wynosi 57 lat (tyle samo ile w maju 2022 roku, a dla porównania – w 2014 roku było to 54 lata), podczas gdy wśród osób, które nigdy nie odbywały szkolenia wojskowego lub służby wojskowej, wynosi ona 46 lat, a średnia wieku wśród ogółu badanych – 48 lat.

CBOS

RYS. 3. Struktura wieku w grupie osób, które zadeklarowały, że odbyły lub odbywają przeszkolenie wojskowe, służbę wojskową

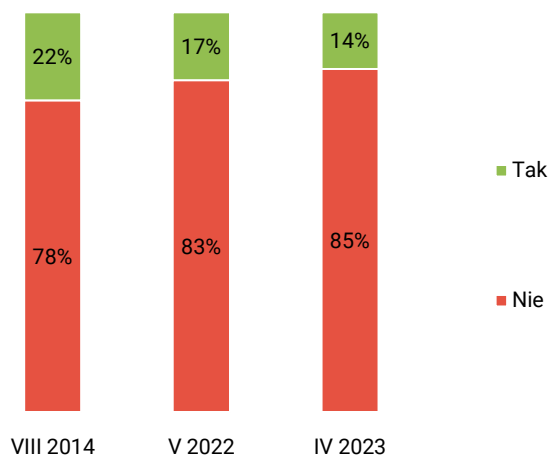

² Test T.

Tak jak we wcześniejszych badaniach zapytaliśmy respondentów, czy kiedykolwiek brali udział w szkoleniach lub ćwiczeniach przygotowujących do udziału w powszechnej samoobronie na wypadek klęsk żywiołowych, katastrof, zagrożeń środowiska, zagrożeń terrorystycznych lub wojny. Takie doświadczenia zadeklarowało zaledwie 14% dorosłych Polaków, czyli o 3 punkty procentowe mniej niż w maju ub.r. i łącznie o 8 punktów mniej niż w sierpniu roku 2014.

CBOS

RYS. 4. Czy kiedykolwiek brał(a) Pan(i) udział w szkoleniach lub ćwiczeniach przygotowujących do udziału w powszechnej samoobronie na wypadek klęsk żywiołowych, katastrof, zagrożeń środowiska, zagrożeń terrorystycznych lub wojny?

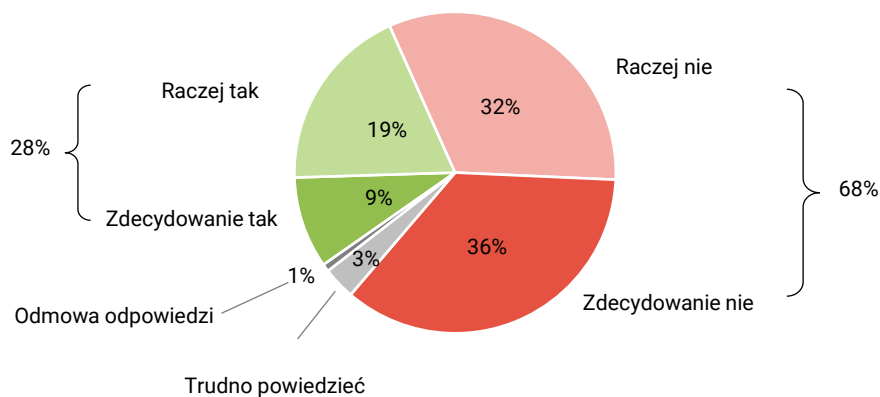
W ćwiczeniach czy innych działaniach przygotowujących ludność cywilną na wypadek powszechnego zagrożenia uczestniczyło znacznie więcej mężczyzn niż kobiet (odpowiednio 19% wobec 10%). Tak jak poprzednio na tle pozostałych respondentów udział w takich ćwiczeniach czy innych podobnych działaniach najczęściej brały osoby w wieku 55–64 lata (22%). Najrzadziej takie doświadczenia deklarują obecnie badani w wieku 25–34 lata (8%) – zob. tabelę aneksową 3.

ZAINTERESOWANIE PRZYGOTOWANIEM DO DZIAŁANIA NA RZECZ OCHRONY LUDNOŚCI CYWILNEJ W PRZYPADKU Powszechnego ZAGROŻENIA

Wszystkich respondentów, niezależnie od ich dotychczasowych doświadczeń w tym względzie, zapytaliśmy, czy chcieliby wziąć udział w szkoleniach lub ćwiczeniach przygotowujących do udziału w powszechnej samoobronie na wypadek klęsk żywiołowych, katastrof, zagrożeń środowiska, zagrożeń terrorystycznych lub wojny. Chęć uczestniczenia w tego typu szkoleniu lub ćwiczeniach zadeklarowało 28% pytanych, natomiast ponad dwie trzecie (68%) odrzuciło taką możliwość (zob. rysunek 5).

CBOS

RYS. 5. Czy chciał(a)by Pan(i) wziąć udział w szkoleniach lub ćwiczeniach przygotowujących do udziału w powszechnej samoobronie na wypadek klęsk żywiołowych, katastrof, zagrożeń środowiska, zagrożeń terrorystycznych lub wojny?

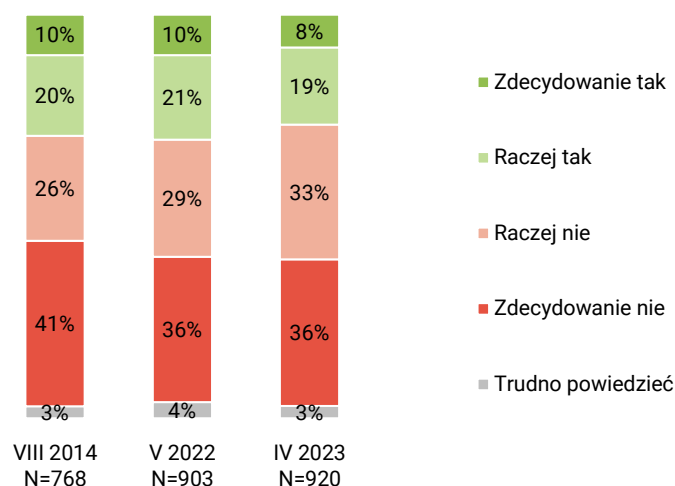

Wśród osób, które dotąd nie brały udziału w takich szkoleniach lub ćwiczeniach zainteresowanie udziałem w nich jest minimalnie mniejsze niż w roku 2014 i w roku 2022 (w porównaniu z majem ubiegłego roku spadek z 31% do 27%) – zob. rysunek 6.

CBOS

RYS. 6. Czy chciał(a)by Pan(i) wziąć udział w szkoleniach lub ćwiczeniach przygotowujących do udziału w powszechnej samoobronie na wypadek klęsk żywiołowych, katastrof, zagrożeń środowiska, zagrożeń terrorystycznych lub wojny?

ODPOWIEDZI OSÓB, KTÓRE ZADEKLAROWAŁY, ŻE NIGDY NIE BRAŁY UDZIAŁU W TAKIM SZKOLENIU LUB ĆWICZENIACH

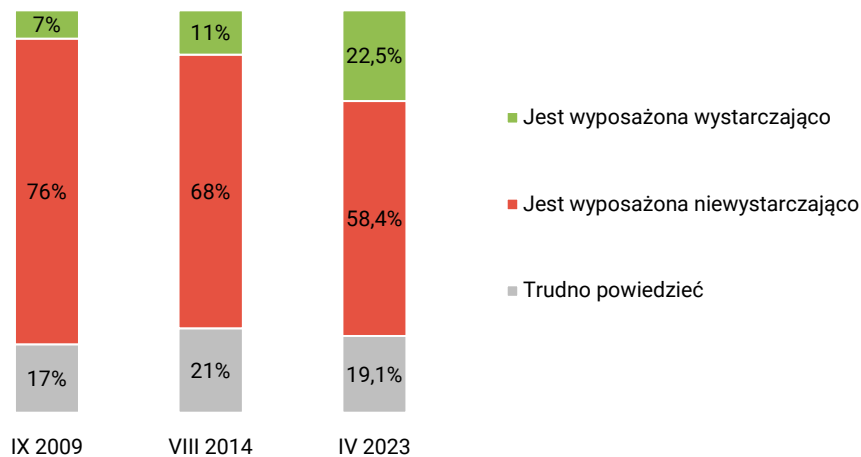

Istnieje wyraźny związek między poziomem zainteresowania udziałem w szkoleniu lub ćwiczeniach przygotowujących do udziału w powszechnej samoobronie na wypadek klęsk żywiołowych, katastrof, zagrożeń środowiska, zagrożeń terrorystycznych lub wojny a wiekiem badanych. Ogólnie rzecz biorąc, osoby poniżej 45 roku życia wykazują zainteresowanie nimi znacznie częściej niż starsze (zob. tabelę aneksową 4), a najczęściej chęć udziału w takich szkoleniach deklarują badani w wieku 18-24 lata (54%). Ponadto ponadprzeciętnym poziomem zainteresowania nimi charakteryzują się studenci i pełnoletni uczniowie (67%). Z wiekiem to zainteresowanie spada i osoby mające 65 lat lub więcej deklarują je sporadycznie (10%), a większość (62%) z nich udział w takich szkoleniach zdecydowanie odrzuca. Zainteresowanie szkoleniami lub ćwiczeniami w zakresie powszechnej samoobrony związane jest też z poziomem wykształcenia ankietowanych – najczęściej chęć wzięcia w nich udziału deklarują osoby z wyższym wykształceniem (37%) oraz badani z wykształceniem średnim (32%). Na tle innych grup zawodowych ponadprzeciętnym poziomem zainteresowania udziałem w takich szkoleniach lub ćwiczeniach wyróżniają się też specjaliści średniego szczebla i technicy (45%), a także pracownicy usług oraz respondenci zaliczający się do kadry kierowniczej i specjalistów z wyższym wykształceniem (po 43%). Ponadto częściej niż pracujący w innych sektorach chcieliby wziąć w nich udział pracownicy instytucji, urzędów lub zakładów całkowicie państwowych, samorządowych lub publicznych, w tym także jednoosobowych spółek Skarbu Państwa (42%). Zainteresowanie udziałem w tego typu szkoleniach czy ćwiczeniach obecnie tylko minimalnie częściej deklarują mężczyźni niż kobiety (30% wobec 27%).

OCENA WYPOSAŻENIA POLSKIEJ ARMII

Polska jest jednym z ważnych donatorów sprzętu wojskowego dla broniącej się Ukrainy. Jednocześnie zintensyfikowane zostały zamówienia nowego wyposażenia dla polskich sił zbrojnych. W tym kontekście, po niemal dziewięciu latach przerwy, ponownie zapytaliśmy Polaków o ocenę wyposażenia polskiej armii w sprzęt. Mimo iż nadal w opinii badanych wojsko polskie nie wypada pod tym względem zbyt korzystnie (58% pytanych uznało, że polska armia jest wyposażona w sprzęt niewystarczająco), to obserwujemy stopniową poprawę ocen. We wrześniu 2009 roku, gdy pierwszy raz zadaliśmy to pytanie, jedynie 7% ankietowanych uznało wyposażenie polskiej armii w sprzęt za wystarczające. W sierpniu 2014 roku odsetek ten wynosił 11%, a w kwietniu br. odnotowaliśmy jego podwojenie (wzrost do 22,5%). Wzrostowi odsetka ocen pozytywnych towarzyszy systematyczny spadek udziału przekonanych o niewystarczającym wyposażeniu sprzętowym polskiego wojska, a na zbliżonym poziomie utrzymuje się odsetek respondentów unikających zajęcia stanowiska w tej kwestii (obecnie 19,1%).

RYS. 7. Czy, Pana(i) zdaniem, polska armia jest wystarczająco wyposażona w sprzęt czy też nie?

Opinie w tej kwestii różnicują afiliacje polityczne badanych, wyrażające się w deklaracjach sympatii dla rządzących lub opozycji oraz poparciu dla partii politycznych. Mimo iż respondenci ze wszystkich wyróżnionych grup w większości uważają, że polska armia nie jest wystarczająco wyposażona w sprzęt, to najrzadziej twierdzą tak sympatycy obozu rządzącego (52%). Oni też znacznie częściej niż inni uważają, iż wyposażenie polskiej armii w sprzęt jest wystarczające (36%). Najczęściej ze wszystkich przekonanie, że polska armia jest niewystarczająco wyposażona w sprzęt, wyrażają natomiast sympatycy opozycji (70%).

TABELA 1

Czy, Pana(i) zdaniem, polska armia jest wystarczająco wyposażona w sprzęt czy też nie?	Mówi się, że w polskim społeczeństwie istnieje wyraźny podział na tych, którzy sprzyjają obozowi rządzącemu, i tych, którzy sympatyzują z opozycją. Czy Pan(i) zaliczył(a)by siebie raczej do sympatyków:			
	obozu rządzącego	opozycji	Nie sympatyzuję ani z rządzącymi, ani z opozycją	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi
	procentowanie w kolumnach			
Jest wyposażona wystarczająco	36	14	21	7
Jest wyposażona niewystarczająco	52	70	57	57
Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	12	16	22	36

Biorąc pod uwagę preferencje partyjne można natomiast zauważyć, iż najczęściej (78%) przekonanie, że polska armia nie jest wystarczająco wyposażona w sprzęt, wyrażają respondenci zamierzający w hipotetycznych wyborach do Sejmu³ zagłosować na Koalicję Obywatelską. Tego zdania jest też ponad dwie trzecie (68%) zwolenników Konfederacji WiN. Opinie takie dominują jednak bez względu na sympatie partyjne. Mimo to warto zauważyć, iż znacznie częściej niż pozostali przekonanie, że wyposażenie sprzętowe polskiego wojska jest wystarczające, wyraża potencjalny elektorat Prawa i Sprawiedliwości (31%), a ponadto takie opinie pojawiają się częściej wśród osób deklarujących prawicowe poglądy polityczne (29%) – zob. tabelę aneksową 5.

TABELA 2

Czy, Pana(i) zdaniem, polska armia jest wystarczająco wyposażona w sprzęt czy też nie?	Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?				
	Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Partią Republikańską)	Koalicja Obywatelska (Platforma Obywatelska, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	Lewica (Nowa Lewica, Razem, Polska Partia Socjalistyczna, Unia Pracy)*	Konfederacja Wolność i Niepodległość (Nowa Nadzieja, Ruch Narodowy, Konfederacja Korony Polskiej)*	Polska 2050 Szymona Hołowni*
procentowanie w kolumnach					
Jest wyposażona wystarczająco	31	11	21	17	5
Jest wyposażona niewystarczająco	56	78	50	68	76
Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	13	11	29	15	19

* Ze względu na małą liczbę zwolenników tych ugrupowań w próbie do wyników należy podchodzić z ostrożnością

Oceny wyposażenia, jakim dysponują nasze siły zbrojne, znacząco różnicuje także poziom wykształcenia respondentów. Znacznie częściej niż pozostali krytyczne opinie na temat wyposażenia polskiej armii w sprzęt wyrażają badani z wyższym wykształceniem – 69% z nich ocenia je jako niewystarczające, a tylko 15% jest przeciwnego zdania. Bardziej wyrobione opinie na ten temat mają mężczyźni niż kobiety, przy czym mężczyźni częściej od kobiet wyrażają zarówno oceny pozytywne (26% wobec 20%), jak i opinie negatywne (61% wobec 56%) – zob. tabelę aneksową 5.

³ Zob. komunikat CBOS „Preferencje partyjne w kwietniu”, kwiecień 2023 (oprac. M. Bożewicz).

POSTRZEGANIE PEWNOŚCI SOJUSZU PÓŁNOCNOATLANTYCKIEGO

Artykuł 5 Traktatu Północnoatlantyckiego głosi, że atak na dowolne państwo należące do NATO jest równoznaczny z atakiem na cały Sojusz. W trakcie inwazji Rosji na Ukrainę wielokrotnie można było usłyszeć zapewnienia oficjalnych przedstawicieli innych państw Sojuszu, z prezydentem Stanów Zjednoczonych Joe Bidenem na czele, że NATO będzie bronić każdego cala terytorium należącego do państw sojuszu. Zapewnienia te, a także obecność wojsk sojuszniczych w Polsce, w obliczu zbrojnej inwazji Rosji na Ukrainę znalazły oddźwięk w polskiej opinii publicznej. W marcu 2022 roku odnotowaliśmy rekordowo wysoki odsetek (81%) przekonanych, że Polska może być pewna zaangażowania natowskich sojuszników w ewentualną obronę naszych granic, a kwestionował to tylko co dziesiąty badany. Gdy 15 listopada ub.r. w miejscowości Przewodów w województwie lubelskim przy granicy z Ukrainą spadła zabłąkana rakietą, zabijając dwóch polskich obywateli, w mediach na nowo rozgorzały dyskusje dotyczące tego, jak na ewentualny atak na Polskę zareagowałyby pozostałe państwa NATO. W badaniu zrealizowanym w pierwszej dekadzie grudnia 2022 roku⁴ odsetek respondentów twierdzących, że Polska może być pewna zaangażowania sojuszników w ewentualną obronę naszych granic, spadł w porównaniu z marcem o 8 punktów procentowych, przy czym odsetek zdecydowanie o tym przekonanych zmniejszył się aż o 10 punktów. Jednocześnie podwoiła się grupa uważających, że zaangażowania sojuszników nie możemy być pewni. Warto przypomnieć, iż wcześniej ze znacznie bardziej wyraźnym spadkiem poczucia pewności zaangażowania natowskich sojuszników w obronę polskich granic mieliśmy do czynienia w grudniu 2021 roku⁵, w trakcie trwania kryzysu migracyjnego na granicy z Białorusią.

W marcu br. wśród dorosłych Polaków ponownie odnotowaliśmy wzrost poczucia pewności Sojuszu Północnoatlantyckiego i powrót do poziomu zbliżonego do notowanego w marcu 2022 roku (był to drugi tak wysoki rezultat w okresie od maja 2014 roku). Wynik ten jednak okazał się nietrwały, gdyż w kwietniu rozkład ocen zbliżył się do odnotowanego w grudniu ub.r. – 70% badanych uznało, że w tej chwili Polska może być pewna zaangażowania sojuszników w ewentualną obronę naszych granic (z czego 18% to zdecydowanie o tym przekonani), natomiast co piąty ankietowany (20%) był przeciwnego zdania, a 11% nie potrafiło zająć stanowiska w tej kwestii. W porównaniu z marcem o 6 punktów procentowych ubyło twierdzących, że Polska może być pewna zaangażowania natowskich sojuszników w ewentualną obronę naszych granic, przy czym o 9 punktów procentowych ubyło zdecydowanie o tym przekonanych, a zwiększył się udział uważających, że raczej mogą być tego pewni. Jednocześnie o 7 punktów procentowych więcej respondentów niż przed miesiącem i wyraziło przekonanie, że takiej pewności mieć nie można. Generalnie jednak od marca 2022 roku poczucie

---

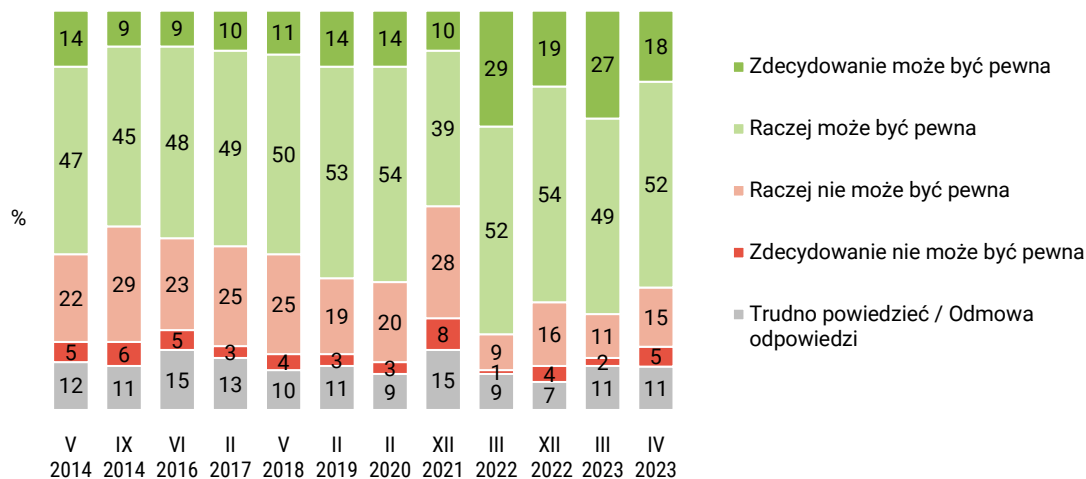
⁴ Zob. komunikat CBOS „Polacy o wojnie na Ukrainie i zaangażowaniu NATO”, grudzień 2022 (oprac. J. Scovil).

⁵ Zob. komunikat CBOS „Opinia publiczna wobec kryzysu na granicy z Białorusią”, grudzień 2021 (oprac. M. Feliksiak).

pewności zaangażowania natowskich sojuszników w ewentualną obronę granic Polski jest wyższe niż notowane we wcześniejszych badaniach.

CBOS

RYS. 8. Bezpieczeństwo Polski oparte jest na przynależności do Sojuszu Północnoatlantyckiego (NATO). Czy, Pana(i) zdaniem, w tej chwili Polska może być pewna zaangażowania sojuszników w ewentualną obronę naszych granic czy też nie?

Opinie o ewentualnym zaangażowaniu natowskich sojuszników w obronę polskich granic związane są z deklarowanym zainteresowaniem polityką (zob. tabelę 3). Co prawda, niezależnie od stopnia tego zainteresowania, dominuje przekonanie, że w tej chwili Polska może być pewna ich zaangażowania w ewentualną obronę, ale najwięcej uważających, że zdecydowanie można być tego pewnym, jest wśród respondentów deklarujących bardzo duże zainteresowanie polityką, uważnie śledzących to, co się w niej dzieje (43%). Mniejszemu zainteresowaniu polityką towarzyszy natomiast częstszy brak zdania w tej kwestii. Warto dodać, iż w porównaniu z poprzednim miesiącem⁶ odsetki przekonanych, że w tej chwili Polska zdecydowanie może być pewna zaangażowania innych państw NATO w obronę naszych granic, w największym stopniu zmniejszyły się w grupie badanych deklarujących duże zainteresowanie polityką, dość uważnie śledzących, co się w niej dzieje (spadek z 34% do 20%), a także wśród śledzących jedynie główne wydarzenia (spadek z 28% do 19%) oraz deklarujących na tyle nisko zainteresowanie, że często umykają ich uwadze nawet ważne wydarzenia (spadek z 20% do 11%). Odsetek zdecydowanie w to wątpliwych zwiększył się natomiast w największym stopniu wśród badanych najbardziej zainteresowanych polityką (wzrost z 2% do 9%).

⁶ Zob. komunikat CBOS „Polacy o NATO w kontekście wojny na Ukrainie”, kwiecień 2023 (oprac. B. Badora).

TABELA 3

Bezpieczeństwo Polski oparte jest na przynależności do Sojuszu Północnoatlantyckiego (NATO). Czy, Pana(i) zdaniem, w tej chwili Polska może być pewna zaangażowania sojuszników w ewentualną obronę naszych granic czy też nie?	Jak określił(a)by Pan(i) swoje zainteresowanie polityką:				
	bardzo duże – uważnie (szczegółowo) śledzi Pan(i) prawie wszystko, co się dzieje w polityce	duże – dość uważnie śledzi Pan(i) to, co się dzieje w polityce	średnie – śledzi Pan(i) jedynie główne wydarzenia	nikłe, niewielkie – często umykają Pana(i) uwadze nawet ważne wydarzenia	żadne – praktycznie Pana(i) to nie interesuje
procentowanie w kolumnach					
Zdecydowanie może być pewna	43	20	19	11	15
Raczej może być pewna	33	62	54	56	32
Raczej nie może być pewna	8	12	17	15	14
Zdecydowanie nie może być pewna	9	5	3	4	5
Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	6	2	7	14	34

Opinie na ten temat znacząco różnicuje także wykształcenie badanych – najczęściej przekonanie, że Polska może liczyć na zaangażowanie natowskich sojuszników w ewentualną obronę polskich granic, wyrażają osoby z wyższym wykształceniem (77%), choć tak jak w przypadku pozostałych badanych na ogół nie jest to zdecydowana pewność, a jedynie umiarkowana (61%) – zob. tabelę aneksową 6. Warto dodać, iż w porównaniu z poprzednim miesiącem w tej grupie badanych oceny zmieniły się w najmniejszym stopniu, natomiast najbardziej pogorszyły się opinie o pewności sojuszu północnoatlantyckiego wśród osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym oraz w grupie respondentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Spośród analizowanych zmiennych społeczno-demograficznych opinie w tej kwestii różnicuje również płeć badanych. Mimo iż bez względu na płeć zdecydowaną większość ankietowanych stanowią uważający, że w tej chwili Polska może być pewna zaangażowania sojuszników z NATO w ewentualną obronę naszych granic, to mężczyźni wyrażali taką opinię znacznie częściej niż kobiety (77% mężczyzn i 68% kobiet). Także zdecydowaną pewność w tym względzie częściej wyrażali mężczyźni niż kobiety (22% wobec 14%). Kobiety częściej niż mężczyźni nie mają w tej kwestii zdania (13% wobec 8%). Warto dodać, iż w porównaniu z marcem przekonanie o pewności zaangażowania natowskich sojuszników w obronę polskich granic w większym stopniu obniżyło się wśród kobiet niż wśród mężczyzn. Ponadto na tle starszych badanych wyraźnie wyższym odsetkiem przekonanych, że obecnie Polska nie może być pewna zaangażowania sojuszników z NATO w obronę naszych granic, wyróżniają się respondenci z grupy wiekowej 18–24 lata (co dziesiąty z nich uważa, że Polska zdecydowanie nie może być tego pewna, a co czwarty raczej w to wątpi). W porównaniu z poprzednim miesiącem postrzeganie pewności Sojuszu Północnoatlantyckiego znacznie bardziej pogorszyło się właśnie wśród najmłodszych badanych niż w starszych grupach wiekowych.

Doświadczenie ze służby wojskowej bądź przeszkolenia wojskowego deklaruje obecnie nieco ponad jedna czwarta (26%) ogółu dorosłych Polaków, z czego większość (19% ogółu) stanowią osoby, które odbywały służbę wojskową.

Zaledwie 14% dorosłych Polaków zadeklarowało, że kiedykolwiek brali udział w szkoleniach lub ćwiczeniach przygotowujących do udziału w powszechnej samoobronie na wypadek klęsk żywiołowych, katastrof, zagrożeń środowiska, zagrożeń terrorystycznych lub wojny. Ponad jedna czwarta (28%) badanych wyraziła chęć wzięcia udziału w takich szkoleniach lub ćwiczeniach, natomiast ponad dwie trzecie (68%) odrzuciło taką możliwość.

Większość (58%) pytanych uznała, że polska armia jest niewystarczająco wyposażona w sprzęt. Obserwujemy jednak stopniową poprawę ocen. Wzrostowi odsetka ocen pozytywnych (obecnie 22,5% uważa wyposażenie polskiej armii w sprzęt za wystarczające) towarzyszy systematyczny spadek udziału przekonanych o niewystarczającym wyposażeniu sprzętowym polskiego wojska.

Po marcowym wzroście w kwietniu br. spadło poczucie pewności zaangażowania natowskich sojuszników w obronę polskich granic, wracając do poziomu z grudnia ub.r. Od marca 2022 roku poczucie pewności Sojuszu Północnoatlantyckiego jest jednak wyższe niż notowane we wcześniejszych badaniach.

Opracowała

Barbara Badora

TABELA 1

		Czy kiedykolwiek odbywał(a) Pan(i) służbę wojskową?			Liczba osób
		Tak	Nie	Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	
Ogółem		19	80	1	1081
Płeć	Mężczyźni	39	60	1	509
	Kobiety	2	98	0	572
Wiek	18–24 lata	4	96		103
	25–34	5	94	1	170
	35–44	13	86	1	209
	45–54	28	71	1	171
	55–64	34	66		169
	65 lat i więcej	24	75	0	258
Miejsce zamieszkania	Wieś	23	77	0	444
	Miasto do 19 999	24	76		151
	20 000 – 99 999	18	81	1	265
	100 000 – 499 999	12	87	0	137
	500 000 i więcej mieszk.	8	90	2	83
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	17	82	1	165
	Zasadnicze zawodowe	35	65		251
	Średnie	18	82	0	385
	Wyższe	9	90	1	281
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	5	94	1	131
	Średni personel, technicy	35	65		50
	Pracownicy adm.-biurowi	6	94		72
	Pracownicy usług	21	79		86
	Robotnicy wykwalifikowani	37	63	1	111
	Robotnicy niewykwalifik.	18	82		49
	Rolnicy	30	70		47
	Pracujący na własny rach.	32	67	1	60
	Bezrobotni	13	81	6	18
	Emeryci	21	79	0	283
	Renciści	21	79		40
	Uczniowie i studenci		100		53
	Zajmujący się domem i inni	12	88		80
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	14	85	1	156
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	20	80		131
	sekt. pryw. poza rolnict.	24	76	1	265
	prywatnym gosp. rolnym	33	67		58
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	19	81		142
	Od 1500 zł do 1999 zł	17	83		170
	Od 2000 zł do 2999 zł	18	82		204
	Od 3000 zł do 3999 zł	24	76		143
	4000 zł i więcej	20	78	1	139
	Trudno powiedzieć	17	83		101
	Odmowa odpowiedzi	20	78	2	182
Ocena własnych war. mater.	Złe	17	81	2	58
	Średnie	21	79	0	432
	Dobre	18	81	0	591
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	10	90		54
	Raz w tygodniu	22	78	0	373
	1–2 razy w miesiącu	19	81		160
	Kilka razy w roku	19	81		255
	W ogóle nie uczestniczy	16	83	1	207
Poglądy polityczne	Lewica	19	81	1	218
	Centrum	18	82		276
	Prawica	23	77	0	363
	Trudno powiedzieć	17	83		167

TABELA 2

		Czy kiedykolwiek uczestniczył(a) Pan(i) w przeszkoleniu wojskowym?			Liczba osób
		Tak	Nie	Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	
Ogółem		21	78	1	1081
Płeć	Mężczyźni	36	63	1	509
	Kobiety	8	91	0	572
Wiek	18–24 lata	5	95		103
	25–34	10	88	1	170
	35–44	12	87	1	209
	45–54	25	74	1	171
	55–64	33	67		169
	65 lat i więcej	33	67	1	258
Miejsce zamieszkania	Wieś	24	76	0	444
	Miasto do 19 999	21	79		151
	20 000 – 99 999	21	78	1	265
	100 000 – 499 999	17	81	2	137
	500 000 i więcej mieszk.	16	83	1	83
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	20	80	1	165
	Zasadnicze zawodowe	27	73		251
	Średnie	21	78	1	385
	Wyższe	17	82	1	281
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	10	89	1	131
	Średni personel, technicy	36	64		50
	Pracownicy adm.-biurowi	7	92	1	72
	Pracownicy usług	19	81		86
	Robotnicy wykwalifikowani	27	72	1	111
	Robotnicy niewykwalifik.	10	90		49
	Rolnicy	41	59		47
	Pracujący na własny rach.	32	67	1	60
	Bezrobotni	10	80	10	18
	Emeryci	29	71	0	283
	Renciści	34	66		40
	Uczniowie i studenci	2	98		53
	Zajmujący się domem i inni	7	93		80
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	17	82	1	156
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	20	79	1	131
	sekt. prywat. poza rolnict.	21	78	1	265
	prywatnym gosp. rolnym	39	61		58
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	21	79		142
	Od 1500 zł do 1999 zł	22	78		170
	Od 2000 zł do 2999 zł	20	79	0	204
	Od 3000 zł do 3999 zł	25	75		143
	4000 zł i więcej	25	74	1	139
	Trudno powiedzieć	8	92		101
	Odmowa odpowiedzi	25	73	3	182
Ocena własnych war. mater.	Złe	23	76	2	58
	Średnie	22	77	1	432
	Dobre	21	79	0	591
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	14	86		54
	Raz w tygodniu	23	76	1	373
	1–2 razy w miesiącu	22	78		160
	Kilka razy w roku	19	81	0	255
	W ogóle nie uczestniczy	19	80	1	207
Poglądy polityczne	Lewica	20	80	0	218
	Centrum	19	81		276
	Prawica	26	74	1	363
	Trudno powiedzieć	18	82		167

TABELA 3

		Czy kiedykolwiek brał(a) Pan(i) udział w szkoleniach lub ćwiczeniach przygotowujących do udziału w powszechnej samoobronie na wypadek klęsk żywiołowych, katastrof, zagrożeń środowiska, zagrożeń terrorystycznych lub wojny?			Liczba osób
		Tak %	Nie %	Odmowa odpowiedzi %	
Ogółem		14	85	1	1081
Płeć	Mężczyźni	19	79	1	509
	Kobiety	10	90	0	572
Wiek	18–24 lata	15	85		103
	25–34	8	90	2	170
	35–44	11	88	1	209
	45–54	17	82	1	171
	55–64	22	78	1	169
	65 lat i więcej	13	86	0	258
Miejsce zamieszkania	Wieś	14	86	0	444
	Miasto do 19 999	13	87		151
	20 000 – 99 999	14	85	1	265
	100 000 – 499 999	17	82	0	137
	500 000 i więcej mieszk.	14	84	2	83
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	9	90	1	165
	Zasadnicze zawodowe	15	85	0	251
	Średnie	15	84	1	385
	Wyższe	15	84	1	281
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	17	83	1	131
	Średni personel, technicy	19	79	2	50
	Pracownicy adm.-biurowi	4	94	2	72
	Pracownicy usług	15	85		86
	Robotnicy wykwalifikowani	16	83	2	111
	Robotnicy niewykwalifik.	8	92		49
	Rolnicy	19	81		47
	Pracujący na własny rach.	23	76	1	60
	Bezrobotni	6	85	10	18
	Emeryci	14	86	0	283
	Renciści	14	86		40
	Uczniowie i studenci	17	83		53
	Zajmujący się domem i inni	9	91		80
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	17	81	2	156
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	15	84	1	131
	sekt. prywat. poza rolnict.	13	86	1	265
	prywatnym gosp. rolnym	21	79		58
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	10	90		142
	Od 1500 zł do 1999 zł	14	86		170
	Od 2000 zł do 2999 zł	13	86	1	204
	Od 3000 zł do 3999 zł	15	84	1	143
	4000 zł i więcej	19	80	1	139
	Trudno powiedzieć	13	87		101
Ocena własnych war. mater.	Odmowa odpowiedzi	15	83	2	182
	Złe	14	82	4	58
	Średnie	12	87	1	432
Udział w prakt. religijnych	Dobre	16	84	1	591
	Kilka razy w tygodniu	19	79	2	54
	Raz w tygodniu	11	88	0	373
	1–2 razy w miesiącu	13	86	1	160
	Kilka razy w roku	15	85		255
W ogóle nie uczestniczy	14	85	1	207	
Poglądy polityczne	Lewica	16	84		218
	Centrum	10	89	0	276
	Prawica	15	84	1	363
	Trudno powiedzieć	13	86	1	167

TABELA 4

		Czy chciała(a)by Pan(i) wziąć udział w takim szkoleniu lub ćwiczeniach?					Liczba osób
		Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		9	19	32	36	4	1081
Płeć	Mężczyźni	10	20	30	37	3	509
	Kobiety	9	18	34	35	5	572
Wiek	18–24 lata	22	32	20	20	6	103
	25–34	14	28	37	17	4	170
	35–44	10	28	36	21	5	209
	45–54	9	19	33	33	6	171
	55–64	4	10	39	44	3	169
	65 lat i więcej	4	6	27	62	2	258
Miejsce zamieszkania	Wieś	8	17	38	33	4	444
	Miasto do 19 999	10	16	23	49	2	151
	20 000 – 99 999	9	21	32	35	3	265
	100 000 – 499 999	15	19	28	33	4	137
	500 000 i więcej mieszk.	6	29	28	28	9	83
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	11	11	21	51	6	165
	Zasadnicze zawodowe	5	12	40	39	3	251
	Średnie	11	21	33	33	3	385
	Wyższe	10	27	32	27	6	281
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	8	35	30	21	6	131
	Średni personel, technicy	20	25	31	22	2	50
	Pracownicy adm.-biurowi	12	24	36	23	5	72
	Pracownicy usług	16	27	38	15	4	86
	Robotnicy wykwalifikowani	14	14	35	36	1	111
	Robotnicy niewykwalifik.	11	19	43	20	7	49
	Rolnicy	2	8	49	37	5	47
	Pracujący na własny rach.	13	8	37	36	6	60
	Bezrobotni	14	9	18	36	23	18
	Emeryci	3	5	26	63	3	283
	Renciści	1	5	46	48		40
	Uczniowie i studenci	20	47	9	14	9	53
	Zajmujący się domem i inni	5	33	36	24	1	80
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	14	28	33	21	5
spółce właścicieli prywatnych i państwa		10	26	43	19	2	131
sekt. pryw. poza rolnict.		12	20	33	30	5	265
prywatnym gosp. rolnym		7	12	46	31	4	58
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	12	19	39	26	4	142
	Od 1500 zł do 1999 zł	5	16	35	39	4	170
	Od 2000 zł do 2999 zł	8	18	36	36	2	204
	Od 3000 zł do 3999 zł	14	23	27	33	2	143
	4000 zł i więcej	10	23	31	31	5	139
	Trudno powiedzieć	10	19	32	37	3	101
	Odmowa odpowiedzi	8	16	25	45	7	182
Ocena własnych war. mater.	Złe	16	13	22	43	6	58
	Średnie	10	15	30	41	5	432
	Dobre	8	22	35	31	3	591
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	10	21	30	39		54
	Raz w tygodniu	8	15	33	40	4	373
	1–2 razy w miesiącu	8	22	39	29	2	160
	Kilka razy w roku	10	21	31	34	4	255
	W ogóle nie uczestniczy	10	22	30	34	4	207
Poglądy polityczne	Lewica	10	23	31	31	4	218
	Centrum	10	16	37	35	2	276
	Prawica	10	20	30	37	4	363
	Trudno powiedzieć	4	12	35	45	4	167

TABELA 5

		Czy, Pana(i) zdaniem, polska armia jest wystarczająco wyposażona w sprzęt czy też nie?			Liczba osób
		jest wyposażona wystarczająco	jest wyposażona niewystarczająco	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	
Ogółem		22	58	19	1081
Płeć	Mężczyźni	26	61	14	509
	Kobiety	20	56	24	572
Wiek	18–24 lata	24	59	17	103
	25–34	20	57	22	170
	35–44	20	65	15	209
	45–54	25	56	19	171
	55–64	21	58	21	169
	65 lat i więcej	25	56	20	258
Miejsce zamieszkania	Wieś	23	58	19	444
	Miasto do 19 999	24	56	20	151
	20 000 – 99 999	25	59	16	265
	100 000 – 499 999	22	59	20	137
	500 000 i więcej mieszk.	13	63	24	83
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	22	54	23	165
	Zasadnicze zawodowe	33	48	19	251
	Średnie	21	59	19	385
	Wyższe	15	69	16	281
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	14	67	18	131
	Średni personel, technicy	22	61	17	50
	Pracownicy adm.-biurowi	13	63	24	72
	Pracownicy usług	20	65	15	86
	Robotnicy wykwalifikowani	29	60	12	111
	Robotnicy niewykwalifik.	38	41	21	49
	Rolnicy	18	61	21	47
	Pracujący na własny rach.	23	59	18	60
	Bezrobotni	31	50	18	18
	Emeryci	26	55	19	283
	Renciści	14	55	30	40
	Uczniowie i studenci	20	57	23	53
	Zajmujący się domem i inni	23	53	24	80
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	20	59	21	156
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	21	64	15	131
	sekt. prywat. poza rolnict.	23	60	17	265
	prywatnym gosp. rolnym	18	61	21	58
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	21	64	14	142
	Od 1500 zł do 1999 zł	31	53	16	170
	Od 2000 zł do 2999 zł	29	54	18	204
	Od 3000 zł do 3999 zł	20	63	17	143
	4000 zł i więcej	16	72	13	139
	Trudno powiedzieć	23	50	27	101
	Odmowa odpowiedzi	16	55	30	182
Ocena własnych war. mater.	Złe	9	79	12	58
	Średnie	22	57	21	432
	Dobre	24	58	18	591
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	27	57	15	54
	Raz w tygodniu	25	59	17	373
	1–2 razy w miesiącu	23	56	21	160
	Kilka razy w roku	18	64	18	255
	W ogóle nie uczestniczy	24	56	20	207
Poglądy polityczne	Lewica	20	63	17	218
	Centrum	20	62	18	276
	Prawica	29	58	13	363
	Trudno powiedzieć	21	47	32	167

TABELA 6

		Bezpieczeństwo Polski oparte jest na przynależności do Sojuszu Północnoatlantyckiego (NATO). Czy, Pana(i) zdaniem, w tej chwili Polska może być pewna zaangażowania sojuszników w ewentualną obronę naszych granic czy też nie?					Liczba osób
		Zdecydowanie może być pewna	Raczej może być pewna	Raczej nie może być pewna	Zdecydowanie nie może być pewna	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		18	52	15	5	11	1081
Płeć	Mężczyźni	22	50	14	6	8	509
	Kobiety	14	54	16	4	13	572
Wiek	18–24 lata	17	44	25	10	5	103
	25–34	15	49	18	4	14	170
	35–44	17	58	13	5	6	209
	45–54	13	56	12	7	12	171
	55–64	21	48	15	2	14	169
	65 lat i więcej	21	53	12	2	12	258
Miejsce zamieszkania	Wieś	13	52	18	4	13	444
	Miasto do 19 999	21	48	18	4	9	151
	20 000 – 99 999	24	54	9	4	9	265
	100 000 – 499 999	14	51	16	8	11	137
	500 000 i więcej mieszk.	19	60	8	5	8	83
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	13	41	19	7	20	165
	Zasadnicze zawodowe	16	51	14	2	17	251
	Średnie	22	52	14	5	7	385
	Wyższe	16	61	14	4	5	281
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	19	63	11	4	3	131
	Średni personel, technicy	18	59	16	4	2	50
	Pracownicy adm.-biurowi	8	64	16	3	8	72
	Pracownicy usług	12	48	22	10	8	86
	Robotnicy wykwalifikowani	20	56	13	2	9	111
	Robotnicy niewykwalifik.	15	53	12	2	18	49
	Rolnicy	6	45	26	7	16	47
	Pracujący na własny rach.	15	48	12	12	13	60
	Bezrobotni	29	36	17	6	11	18
	Emeryci	21	52	12	2	13	283
	Renciści	26	40	11		24	40
	Uczniowie i studenci	13	49	21	13	5	53
	Zajmujący się domem i inni	19	39	17	6	19	80
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	17	65	11	2	5
spółce właścicieli prywatnych i państwa		13	56	16	6	9	131
sekt. pryw. poza rolnict.		18	52	18	5	8	265
prywatnym gosp. rolnym		7	43	21	11	17	58
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	11	48	20	11	10	142
	Od 1500 zł do 1999 zł	18	53	14	6	9	170
	Od 2000 zł do 2999 zł	18	60	10	3	9	204
	Od 3000 zł do 3999 zł	24	50	18	3	5	143
	4000 zł i więcej	25	56	12	2	5	139
	Trudno powiedzieć	15	54	12		20	101
	Odmowa odpowiedzi	13	44	18	5	19	182
Ocena własnych war. mater.	Złe	9	49	22	10	10	58
	Średnie	14	49	16	7	15	432
	Dobre	21	55	13	2	8	591
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	22	50	14	4	10	54
	Raz w tygodniu	16	51	17	4	12	373
	1–2 razy w miesiącu	16	53	16	2	13	160
	Kilka razy w roku	16	52	15	5	12	255
	W ogóle nie uczestniczy	23	54	12	5	6	207
Poglądy polityczne	Lewica	22	57	11	4	6	218
	Centrum	16	58	14	4	9	276
	Prawica	20	51	16	5	8	363
	Trudno powiedzieć	11	45	19	4	21	167